

Dosarul nr. 2ra-358/22
(2-12136401-01-2ra-04042022)

Prima instanță: Judecătoria Râșcani, mun. Chișinău (jud. I. Țurcan)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Pahopol, R. Pulbere, V. Mihaila)

ÎNCHEIERE

01 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Victor Burduh
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de către reprezentantul recurenților Ion și Silvia Balcan, avocatul Lilian Osoian, precum și de către reprezentantul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Daniel Pantea,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Ion și Silvia Balcan împotriva Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 18 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de apel depusă de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, succesor în drepturi Ministerul Justiției al Republicii Moldova. A fost admisă cererea de apel depusă de Ion și Silvia Balcan. A fost modificată hotărârea din 29 aprilie 2013 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău, în partea reparării prejudiciului moral, modificând suma prejudiciului moral de la 10 000 lei până la suma de 60 000 lei. În rest, a fost menținută hotărârea primei instanțe,

c o n s t a t ă:

La 20 septembrie 2012, Ion și Silvia Balcan au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului material și moral.

Pe parcursul examinării cauzei, Ion și Silvia Balcan, și-au concretizat pretențiile, solicitând constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 12 mai 2008 a Curții de Apel Chișinău, repararea prejudiciului material în mărime de 104 500 de lei și a prejudiciului moral în mărime de 60 000 de lei, cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și obligarea executării hotărârii în termen de o lună.

În motivarea acțiunii, reclamanții au menționat că, prin decizia din 12 mai 2008 a Curții de Apel Chișinău, devenită irevocabilă prin decizia din 17 septembrie 2008 a Curții Supreme de Justiție, Primăria mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău au fost obligați de a-i repartiza familiei Balcan, spațiu locativ conform prevederilor art. 35 din Legea cu privire la poliție și art. 42 din Codul cu privire la locuințe.

La 06 iunie 2008, în temeiul încheierii nr. 12-892/08, hotărârea judecătorească a fost pusă în executare de către executorul judecătoresc, Victoria Eremia. Primăria mun. Chișinău a fost obligată să execute titlul executoriu eliberat în termen de 15 zile.

Au comunicat reclamantii că, nefiind respectată procedura de executare benevolă a hotărârii judecătorești menționate, executorul judecătoresc a inițiat procedura de executare silită, prin instituirea la 02 februarie 2009 a sechestrului asupra apartamentului cu două odăi din blocul locativ situat în XXXXX, str. XXXXX.

Au afirmat reclamantii că, prin încheierea nr. 12-892/08 din 12 iulie 2010, executorul judecătoresc Oleg Ungureanu, a aplicat sechestrul asupra apartamentului nr. X din blocul locativ situat în mun. XXXXX, str. XXXXX.

Au menționat reclamantii că, în rezultatul adresării sale către Primăria mun. Chișinău privind executarea hotărârii din 12 mai 2008 a Curții de Apel Chișinău, Direcția Generală locativ-comunală a Consiliului mun. Chișinău, i-a informat despre imposibilitatea executării la moment a hotărârii judecătorești și că actele privind acordarea unui spațiu locativ se va examina de o comisie în cadrul Consiliului mun. Chișinău instituită în acest sens.

De asemenea, au mai susținut reclamantii că, nefiind respectată procedura de executare benevolă a hotărârii judecătorești menționate, executorul judecătoresc a inițiat procedura de executare silită, prin instituirea la 02 februarie 2009 a sechestrului asupra apartamentului cu două odăi din blocul locativ situat în mun. XXXXX, str. XXXXX.

Au comunicat reclamantii că, prin încheierea nr. 12-892/08 din 12 iulie 2010, executorul judecătoresc Oleg Ungureanu, a aplicat sechestrul asupra apartamentului nr. X din blocul locativ situat în mun. XXXXX, str. XXXXX.

Au considerat reclamantii că, prin neexecutarea hotărârii judecătorești irevocabile, li se lezează dreptul recunoscut și garantat la un proces echitabil prevăzut de articolul 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, precum și dreptul la protecția proprietății, garantat de articolul 1 Protocolul nr.1 al Convenției, deoarece procedura de executare durează deja mai bine de 4 ani.

La fel, au indicat reclamantii că, le-a fost cauzate prejudicii materiale, rezultate în urma închirierii unei locuințe pentru trai, precum și prejudicii morale.

Au solicitat reclamantii, constatarea faptului încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM, a sumei în mărime de 104 500 lei, cu titlu de prejudiciu material și 60 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral, precum și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 29 aprilie 2013 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău, acțiunea a fost admisă parțial. A fost constatat faptul încălcării dreptului la executare în termen a hotărârii din 12 mai 2008 a Curții de Apel Chișinău. A fost încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM în beneficiul lui Ion și Silvia Balcan, suma în mărime de 104 500 de lei, cu titlu de prejudiciu material și suma în mărime de 10 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral. În rest, acțiunea a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 18 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de Ministerul Finanțelor al RM, succesor în drepturi Ministerul

Justiției al RM. A fost admisă cererea de apel depusă de Ion și Silvia Balcan. A fost modificată hotărârea din 29 aprilie 2013 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău, în partea reparării prejudiciului moral, modificând suma prejudiciului moral de la 10 000 lei până la suma de 60 000 lei. În rest, a fost menținută hotărârea primei instanțe.

În motivarea deciziei emise, instanța de apel a conchis că, soluția dată de prima instanță, în partea în care a fost menținută, este una legală și corectă, constituind rezultatul examinării în ansamblu a tuturor probelor anexate prezentei cauze.

Totodată, instanța de apel a decis modificarea parțială a hotărârii din 29 aprilie 2012 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău, anume în partea dispunerii reparării prejudiciului moral, modificând suma prejudiciului moral de la 10 000 lei până la suma de 60 000 lei.

În rezultatul celor relatate și având în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele morale cauzate, starea de stres și frustrare cauzate reclamantilor, instanța de apel a apreciat că în cauza vizată sunt motive de a majora cuantumul prejudiciului moral stabilit de instanța de apel pentru a fi încasat în beneficiul reclamantilor de la 10 000 lei până la suma de 60 000 lei, în limita pretențiilor din acțiune, sumă care, poate fi considerată ca o compensare ce ar aduce la o satisfacție echitabilă persoanei vătămate, și este una corelativă cu practica judiciară pe cazuri analogice.

Din materialele cauzei rezultă că, la data de 20 septembrie 2012, Ion și Silvia Balcan au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului material și moral.

Astfel, instanța de apel a conchis că, prin hotărârea din 12 mai 2008 a Curții de Apel Chișinău, menținută prin decizia din 17 septembrie 2008 a Curții Supreme de Justiție, a fost obligat Consiliul mun. Chișinău să-l asigure cu spațiu locativ pe Ion Balcan în conformitate cu prevederile legislației în vigoare (f.d. 5-10).

Instanța de apel a reținut și faptul că, hotărârea judecătorească menționată a fost prezentată Oficiului de executare Centru pentru executare. Prin încheierea nr. 12-892/08 din 06 iunie 2008, executorul judecătoresc a primit spre executare documentul executoriu nr. 3-1726/08 din 12 mai 2008, emis de Curtea de Apel Chișinău și s-a intentat procesul de executare (f.d. 11).

Prin încheierea executorului judecătoresc, nr. 12-892/08 din 02 februarie 2009, a fost aplicat sechestrul asupra unui apartament cu două odăi, din blocul locativ din mun. XXXXX, str. XXXXX și s-a interzis Primăriei și Consiliului mun. Chișinău întocmirea actelor de repartizare a acestui bun imobil altor persoane decât creditorului urmăritor (f.d. 1.4).

La 04 decembrie 2009, Ion Balcan s-a adresat Primăriei și Consiliului mun. Chișinău cu cerere prin care a solicitat executarea hotărârii judecătorești (f.d.13).

Prin încheierea executorului judecătoresc nr. 12-892/08 din 12 iulie 2009, a fost aplicat sechestrul asupra apartamentului nr. X, din mun. XXXXX, str. XXXXX și s-a interzis Primăriei și Consiliului mun. Chișinău, întocmirea actelor de repartizare a acestui bun imobil altor persoane decât creditorului urmăritor (f.d. 14).

S-a mai constatat că, prin hotărârea din 11 octombrie 2010 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău a fost respins recursul Consiliului mun. Chișinău împotriva încheierii Oficiului de executare Centru nr. 12-892/08 din 12 iulie 2009 (f.d. 15).

La 04 august 2011, Ion Balcan s-a adresat Primăriei mun. Chișinău cu cerere privind eliberarea ordinului de repartiție pentru instalarea în apartamentul nr. X din mun. XXXXX, str. XXXXX, întru executarea hotărârii din 12 mai 2008 a Curții de Apel Chișinău.

Însă prin scrisoarea nr. B-413/12 din 15 martie 2012 a fost informat că lista persoanelor care au dreptul de a beneficia de spațiu locativ în blocul locativ nr. X din mun. XXXXX, str. XXXXX, urmează a fi propusă spre examinare comisiei de lucru care va fi constituită în cadrul Primăriei mun. Chișinău (f.d. 17).

Prin răspunsul nr. 03-113/7437 din 13 decembrie 2012, Primăria mun. Chișinău a informat Ministerul Finanțelor al RM, că se află în imposibilitate să execute hotărârea judecătorească irevocabilă din lipsa mijloacelor financiare necesare pentru construcția spațiului locativ (f.d. 56).

De asemenea, instanța de apel a considerat că, prima instanță corect a constatat încălcarea dreptului lui Ion și Silvia Balcan la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 12 mai 2008, menținută prin decizia din 17 septembrie 2008 a Curții Supreme de Justiție.

Instanța de apel a mai constatat că, Ion și Silvia Balcan în susținerea acțiunii, au prezentat contracte de locațiune a spațiului locativ încheiate cu Nicolae Golea la 25 februarie 2006, 10 aprilie 2009 și 17 august 2012, precum și recipisele semnate de Nicolae Golea, precum că a primit plata integrală pentru chirie conform contractelor respective.

Astfel, instanța de apel a reținut că, materialele cauzei denotă faptul că potrivit contractului de locațiune din 25 februarie 2006, încheiat pentru perioada 01 martie 2006 – 01 martie 2009, cu plata lunară de 1500 lei, lunar (f.d. 53, vol.1); contractul de locațiune din 10 aprilie 2009, încheiat pentru perioada de 3 ani, cu plata lunară de 2000 lei, lunar (f.d. 19-20, vol.1); contractul de locațiune din 10 august 2012, încheiat pentru perioada de 1 an, cu plata lunară de 2000 lei lunar, reclamanții au închiriat pentru trai apartamentul nr. X din mun. XXXXX, str. XXXXX (f.d. 19-20, vol.1).

În atare circumstanțe, instanța de apel a conchis că, Ion și Silvia Balcan, sunt îndreptățiți să solicite repararea prejudiciului material cauzat prin neexecutarea hotărârii judecătorești sub forma cheltuielilor de locațiune a spațiului locativ.

Astfel, instanța de apel a concluzionat că, reclamanții Ion și Silvia Balcan și-au demonstrat în fața instanței pretenția cu privire la recuperarea prejudiciului material suportat în legătură cu necesitatea închirierii spațiului locativ, făcând dovada închirierii spațiului locativ prin contractul de locațiune, dovada achitării chiriei.

Prin urmare, instanța de apel a reținut ca fiind întemeiată concluzia primei instanțe, care a considerat necesar de a încasa de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM, succesor în drepturi Ministerul Justiției al RM, în beneficiul lui Ion și Silvia Balcan, suma în mărime de 104 500 lei, cu titlu de prejudiciu material, în limitele pretențiilor înaintate în cererea de chemare în judecată.

Or, în cauza dată este cert stabilit că autoritățile responsabile de executarea hotărârii judecătorești, n-au întreprins toate măsurile corespunzătoare în vederea executării documentului executoriu, iar ca urmare reclamanții Ion și Silvia Balcan nu pot beneficia de succesul obținut în urma hotărârii menționate, fapt ce incontestabil denotă că hotărârea adoptată în favoarea ultimului a rămas neexecutată o perioadă considerabilă de timp.

Din considerentele menționate, Colegiul conchide că, instanța de apel corect a ajuns la concluzia de a respinge cererea de apel depusă de Ministerul Finanțelor al RM, succesor în drepturi Ministerul Justiției al Republicii Moldova. A admite cererea de apel depusă de Ion și Silvia Balcan. A modifica hotărârea din 29 aprilie 2013 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău, în partea reparării prejudiciului moral, modificând suma prejudiciului moral de la 10 000 lei până la suma de 60 000 lei. În rest, de a menține hotărârea primei instanțe.

La 22 februarie 2022, reprezentantul recurenților Ion Balcan și Silvia Balcan, avocatul Lilian Osoian a depus cerere de recurs împotriva deciziei instanței de apel din 18 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, modificarea parțială a deciziei în partea ce ține de repararea prejudiciului material și moral, încasarea sumei în mărime de 112 500 lei și 8000 euro, cu titlu de reparare a prejudiciului material; încasarea sumei în mărime de 200 000 lei, cu titlu de reparare a prejudiciului moral, încasarea cheltuielilor de adresare la CEDO, în mărime de 107 lei și 50 de bani (scrisoarea poștală pentru or. Strasbourg) și suma în mărime de 10 000 lei, cheltuieli pentru asistența juridică (pentru care instanța de apel nu s-a expus).

La 28 martie 2022, reprezentantul Ministerului Justiției al RM, Daniel Pantea a depus cerere de recurs împotriva deciziei instanței de apel din 18 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii primei instanțe din 29 aprilie 2013 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei decizii noi privind respingerea acțiunii, ca fiind neîntemeiată.

În motivarea recursurilor depuse, reprezentanții recurenților de-o parte și alta, au exprimat dezacordul cu decizia recurată, calificând-o ca fiind neîntemeiată și pasibilă de casare în temeiul prevederilor art. 432 alin. (1), (2) lit. a) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, atât reprezentantul recurenților Ion Balcan și Silvia Balcan, avocatul Lilian Osoian precum și reprezentantul Ministerului Justiției al RM, Daniel Pantea au opinat că, instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, a apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, iar concluziile instanței vizate sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei.

Prin prisma art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, la 04 aprilie 2022, instanța de recurs a comunicat participanților la proces recursurile depuse, informând despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 205, Vol. II).

Referință la cererile de recurs, în temeiul art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, până la data judecării cauzei în ordine de recurs, nu a parvenit.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 18 ianuarie 2022, iar cererile de recurs au fost depuse la 22 februarie 2022 și respectiv, la 28 martie 2022.

Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei integrale participanților la proces la 27 ianuarie 2021, conform scrisorii de însoțire (f.d. 178, Vol. II), însă careva date ce ar confirma recepționarea acestuia de către recurenți la actele cauzei lipsesc. Astfel, cererile de recurs declarate sunt depuse în termen.

Examinând temeiurile recursurilor declarate de către reprezentantul recurenților Ion Balcan și Silvia Balcan, avocatul Lilian Osoian precum și reprezentantul Ministerului Justiției al RM, Daniel Pantea, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile drept inadmisibile din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stipulează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către reprezentantul recurenților Ion Balcan și Silvia Balcan, avocatul Lilian Osoian precum și recursul declarat de către reprezentantul Ministerului Justiției al RM, Daniel Pantea, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursurile declarate se referă la dezacordul părților recurente cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII, Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din

recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera ca fiind inadmisibile recursurile declarate de către reprezentantul recurenților Ion Balcan și Silvia Balcan, avocatul Lilian Osoian precum și de către reprezentantul Ministerului Justiției al RM, Daniel Pantea.

În conformitate cu art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de către reprezentantul recurenților Ion și Silvia Balcan, avocatul Lilian Osoian, precum și de către reprezentantul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Daniel Pantea, împotriva deciziei din 18 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,

judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Victor Burduh

Galina Stratulat